

שיטת הגרש"ז אורבך זצ"ל – מפסק חשמלי חלק א' – 1065

לאן הגענו ? מפסק חשמלי י"א גרמא, י"א כמו כח ראשון בבידקא י"א כמו הצתת אש בשתי אבנים. ולקמן שיטת הגרש"ז אורבך זצ"ל.

מאורי אש השלם, פרק ג' ענף א' ס"ק ג' עמ' קס"ד / זרם חשמלי ושמן שבנר

גם נראה לי להקדים עוד הקדמה קצרה שהיא יסוד לדברינו להלן, כי אע"פ שעל פי כללי ההלכה נראה שאין להתחשב כלל עם דברים שאין חושי האדם מרגישים אותם¹, מ"מ במאור זה של אלקטריא דעיקר התהוות האור הוא רק מחמת הזרם, וגם הוא דבר אשר חוש המישוש מרגיש בו, נראה דהזרם המהווה את האור חשיב כמו שמן שבנר כיון ששניהם גורמים יחד להתהוות האור, ואף דשמן הוא עצמו דולק וכלה מחמת הלהב, משא"כ זרם אלקטריא דאפשר שהוא אינו כלה ונשרף מחמת אורו של החוט, מ"מ יבואר לקמן דכיון שעכ"פ הוא מהווה את האור – חשיב נמי כמו שמן.

מה יאמר בזרם 'חלש' שאדם לא חש בו במגעו ? שים לב להגדרת מלאכת הבערה – שאינה מחייבת כילוי של השמן (או החוט !)

דין השמן והיחס לנר / ביצה דף כב.

עולא איקלע לבי רב יהודה קם שמעיה זקף לה לשרגא (=הכלי בו השמן יש בו פתילה שסופגת שמן ובווערת, השמש היטה את הכלי והעמידו, כך שהפתילה לא תיגע בשמן והאור יכבה). איתיביה רב יהודה לעולא הנותן שמן בנר (רש"י: בשבת) חייב משום מבעיר והמסתפק ממנו (הנוטל ממנו ואוכל) חייב משום מכבה (וכבוי ביום טוב לא אשתרי). אמר ליה לאו אדעת.

תוספות ד"ה "והמסתפק"

והמסתפק ממנו חייב משום מכבה - אינו ר"ל מפני שממהר כבוי דלא הוי אלא גרם כבוי וגרם כבוי ביום טוב שרי אף על פי שממהר כבוי ובשבת נמי אינו חייב אלא היינו טעמא הואיל דבאותה שעה שהוא מסתפק ממנה מכבה קצת ומכסה אורו דלא יכול לאנהורי כולי האי כי איכא שמן מועט בנר ולכך נראה ככבוי ומכאן יש להתיר קנדי"א של שעה גדולה לחתוך למטה ממנה כיון דבשעה שחותך אותה אינו מכחיש מאור שלה כלל אף על גב שהוא גורם לגרום כבוי שרי. ודוקא לחתוך אותה באור אבל בסכין אסור אליבא דכולי עלמא דאמר לקמן במתני' (דף לב.) חותכה באור בפי שתי נרות.

חדושי הריטב"א מסכת ביצה דף כב עמוד א

[גירסת הרב אלפסי ז"ל והרמב"ם ז"ל אמר רב יהודה קינסא שרי. ופירשו הם ז"ל אבוקה שהיא עשויה מחתיכות קטנים של עצים ואחז במקצתן האור מותר ליטול מאותן עצים שלא אחז בהן האור, ולא דמי למסתפק משמן שבנר שאסור, דהתם כל השמן גוף אחד ודבר אחד אבל הכא כל חד וחד קאי באנפי נפשה, וכיון שכן הוא הדין אם היו בנר חתיכות קטנות של חלב דמותר ליטול אחת מהן, ועוד אמר הרמב"ן דלפי זה אבוקה גדולה או קטנה של שעה שקורין ברנדון שהיא דולקת שמותר לחתוך ממנה כדי שלא תדלק כולה, לפי שהשעה כל דבר ודבר הוא לעצמו ואף על פי שנעשה מן הכל אבוקה אחת ולא דמי לשמן, וכן נהגו במקצת מקומות באבוקה שהדליקו בבית הכנסת ליל שמחת תורה], וכתב הריטב"א דאינו נכון לפי שכל האבוקה גוף אחד, ועוד שהרב אלפסי ז"ל לא התיר בקינסא אלא מאותם עצים שלא אחז בהם האור, אבל אם אחז בהן האור אינו יכול ליטול ואפילו לחתוך מהן אסור.

בית הבחירה למהרי" מסכת ביצה דף כב עמוד א

אלא שפירשו בערוך שאחר שכבה את הנר חותכין ראש הפתילה שנשרף ועל זו אמר שמואל ואין בזה משום תקון כלי ובקצת חבורים לחכמי בדירש ראיתי שהתירו גם כן לחתוך מנר של שעה אף על פי שהוא דולק שהשעה גם כן מחלקים דקים היא מחוברת ואינה כשמן שאינו אלא גוף אחד ודברים מתמיהין הן

שיטה מקובצת מסכת ביצה דף כב עמוד א

אמר ליה לאו אדעתאי. כלומר שלא מרצונו עשה. והלכך אסור ליטול ביום טוב מן השמן שבנר אחר שהוא דולק ואפילו ליתן אותו בנר אחר. ואם נטלו יש לו להחזירו קודם שיכבה. וכן אסור ליטול הפתילה מן השמן. ויש אומרים שאם נטלה מפני שצריך להדליק במקום אחר מותר. ודוקא לצורך יום טוב והוא שאינו יכול ליטול כל הנר כמות שהוא דכל גורם כבוי כיון דלצורך יום טוב הוא עושה מותר. ומכל מקום ראוי להחמיר. ונחלקו הראשונים ז"ל אם מותר להוסיף פתילות בנר הדלוק מבלי תוספת שמן מפני שגורם כבוי לפתילה הנדלקת קודם זמנה. (ראב"ד)

ונראה דעת הראב"ד ז"ל שהתיר דכל שהיא עושה בדרך הבערה לצורך מותר שאם לא כן אסור להדליק בנר שתי פתילות בזה אחר זה ולא ראינו זרז בדבר זה. ומזה הטעם מותר לנפוח באור הדולק כדי להבעירו יותר ואף על פי שלפעמים מכבה בנפחתו. (רמב"ן)

¹ עיין שיעור 1026.

קובץ שיטות קמאי מסכת ביצה דף כב עמוד א בשם או"ז שבת כ"ח

ועוד כ' בתוס' ריב"א דדוקא שמן נקיט למחייב המסתפק ממנה משום מכבה הואיל ודרכו של שמן כולו לימשך אחר הפתילה בכל שעה וכשיטול ממנו כשהוא דולק בנר הרי הוא כמכבה פתילה עצמה באותו מקום שנטל [שעכשיו בכל שעה הי' מסייע אותו שמן שנטל] להדלקת הפתילה ואינה כגורם כבוי אלא כמכבה ממש הוא אבל אם היו חתיכות קטנות של חלב בנר דולק ונוטל אחת מן החתיכות מן הנר הרחוקות מן הפתילה אין נראה שיהא חייב שהרי לא היתה הפתילה דולקת עכשיו מחמת אותה החתיכה שנטל אלא שסופה הי' לידלק ממנה ואינו מכבה ממש אלא כגורם כבוי הוא. מיהו לכתחילה ודאי אסור בין בשבת בין ביום טוב וכן אם חתך מן הנר של שעה בשעה שהוא דולק מקצת הנר אין נראה שיהא חייב דאינו מכבה גמור אלא כגורם הוא לכבוי שאם לא חתך הי' דולק יותר וכשחתך גורם הוא שיכבה לכשיגיע למקום החתך. עכ"ל. ובעיני נראה דליקח החתיכה מן הנר הדולק שפיר דמי דאין זה אפי' גרם כבוי אי לאו שהוא אסור משום מוקצה וביו"ט הי' דשרי. ואף על פי שכן נראה בעיני איני מורה הלכה למעשה אלא כדברי ריב"א. מיהו זה ודאי הוא אמת שגרם כבוי מותר. ונ"ב דהא דפליגי רשב"י ור' יוסי בגרם כבוי היינו דוקא להציל מפני הדליקה אבל גרם כבוי שלא להציל מודו כ"ע דאסור

משנה שבת דף כט עמוד ב

לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת.

ר' עובדיה מברטנורא מסכת שבת פרק ב משנה ד

שפופרת של ביצה. הקליפה הקשה העליונה שהביצה מונחת בתוכה: בשביל שתהא מנטפת. טפה טפה לתוך הנר, וטעמא גזירה שמא יסתפק ממנו, וכיון שהקצתו לנר חייב משום מכבה.

שים לב – האיסור הוא למרות שהשמן איננו מחובר לנר (-הכלי בו הזמן והפתילה) – האם מתיישב עם שיטות הראשונים לעיל שהתירו לקחת עצים שלא אחז בהם האור ?

רא"ש מסכת ביצה פרק ב סימן יז

עולא איקלע לבי רב הונא קם שמעיה זקפיה לשרגא. פירוש הגביה הנר להרחיק השמן מן הפתילה כדי שימהר לכבות. איתיביה רב יהודה לעולא הנותן שמן בנר חייב משום מבטח המסתפק ממנו חייב משום מכבה. כתבו התוס' הא דחשיב ליה מכבה היינו משום דכשממעט השמן ומרחיקו מפי הנר שהוא דולק מיד כהה אור הנר ואין דולק יפה כבתחילה והוא ליה מכבה. אין לפרש משם שממהר כביית הנר כשיכלה השמן דהיינו גרם כיבוי שנחלקו רבי יוסי וחכמים דתנן (שבת דף קכ א) עושין מחיצה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה. רבי יוסי אסר בכלי חרס חדשים מלאים מים שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה. וקיימא לן כרבנן דגרם כיבוי מותר

ומיהו ההיא דשפופרת על פי הנר דאסור (שבת דף כט ב) דלמא אתי לאיסתפוקי מניה היינו על כרחך מפני שממהר כיבוי שאינו מכחיש מאור הנר כלל שהרי הנר לעולם מלא שמן כי מן השפופרת מטפטף תמיד לאור הנר אף אם יסתפק מעט משמן שבתוך השפופרת אינו מכחיש מאור הנר ?

הלכך נראה לי טעמא דמסתפק מן הנר משום שממהר כיבוי. ואף רבנן דרבי יוסי מודו בהאי גרם כיבוי דחייב. דעד כאן לא פליגי התם אלא משום דאינו נוגע בדבר הדולק אלא עושה דבר חוצה לו הגורם את הכיבוי כשתגיע שמה הדליקה. אבל הכא השמן והפתילה שתייהן גורמים את הדליקה והממעט מאחד מהן וממהר את הכיבוי חייב והיינו טעמא דנותן שמן בנר משום דמאריך בהבערתו. דאילו לא נתן שמן בנר היה כבה כשיכלה השמן שבנר. ומה שהוא דולק מכאן ואילך הוי כאילו הוא הדליקו. וכן לענין כיבוי נמי ממהר הכיבוי על ידי שנסתפק מן הנר הוי כאילו כבה הוא. ואין ליטול פתילה דולקת מנר זה וליתן בנר אחר דמיד שסלקה מן הנר הוי ליה מכבה ומה הועיל אם חזר והדליק.

לשיטתו, מה הסיבה לאסור לקחת שמן מקליפת הביצה ? ומדוע אינו גרם כיבוי ?

איזהו מקומן מסכת ביצה דף כב עמוד א

א[מחלוקת ראשונים האם 'מסתפק' הוי כיבוי גמור, ונפק"מ: א. תוס' (ד"ה והמסתפק) נקטו שאין החיוב משום דממהר הכיבוי, דאינו אלא גרם כיבוי שאין חייב עלה, אלא אותה שעה שמסתפק אינו יכול להאיר כ"כ ומכסה אורו, נראה הוא כמכבה. ברם הרא"ש (סי' י"ז) הקשה מדאיתא בשבת כט: דאסור ליתן שפופרת על פי הנר דילמא אתי לאסתפוקי מיניה, והתם הרי אינו מכחיש כלל אור הנר. לכך נקט הרא"ש דהאיסור הוא אכן משום שממהר כיבוי, דהיכא שרינן גרם כיבוי כשאנו נוגע בדבר הדולק אלא עושה דבר חוצה לו כגון שופך מים, אבל הכא השמן והפתילה שניהם גורמים הדליקה, והממעט אחד מהן וממהר הכיבוי חייב.

רמב"ם הלכות יום טוב פרק ד הלכה ג

אין מסלקין את פי הנר למעלה כדי שתכבה (=המעשה של השמש לעיל), ואין מסירין את השמן ממנה ואינו חותך את ראש הפתילה בכלי, אבל נופץ את ראשה בידו, אגודה של עצים שהודלקה במדורה כל עץ שלא אחזה בו האש מותר לשטמו ואינו דומה למסיר שמן מן הנר.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקיד סעיף א – ג

סעיף ב

להטות הנר כדי להרחיק השמן מן הפתילה חשיב כיבוי ואסור; וכן אסור ליקח פתילה מנר הדלוק אפילו ליתנה בנר אחר שהרי כשמוציאה מיד הוא מכבה אותה. הגה: ומותר להוסיף פתילות לנר דולק כדי שיבעיר הרבה ויכבה במהרה (ר"ן פ' אין צדין).

סעיף ג

נר של שעה שרוצה להדליקו ב"ט וחס עליו שלא ישרף כולו, יכול ליתן סביבו קודם שידליקנו דבר המונע מלישרף, בענין שיכבה כשיגיע שם. הגה: ויש מתירין לחתוך נר של שעה באור, דהיינו שמדליקים גם למטה כדי לקצרה, וכן נוהגין; אבל ע"י סכין, אסור, (הגהות מיימוני פ"ז והגהות אשירי ומרדכי ותוספות פ"ק דביצה). ומותר להעמיד נר במקום שהרוח שולט, כדי שיכבה; אבל אסור להעמידו שם, אם כבר הרוח מנשב (מהרי"ל).

ולעיל ביאר הגרש"ז שיש מקום לדמות את החשמל לשמן - נסה להסיק מה המסקנות לגבי הדלקה וכיבוי של המפסק?

מאורי אש השלם פרק ט"ו, ענף ה' אות ב' עמ' קצ"ז ואילך

ולפי זה יש להסתפק באיסור עברה בשבת אם עיקר האיסור הוא מעשה ההדלקה, דהיינו עשיית האש שהיא נעשית כולה על ידי מעשה האדם, או דעיקר הקפידא הוא על העברה שמבער האש את הדבר הדולק דהיינו השמן או העצים שהם מתבערים על ידי האש, ולפי זה איסור העברה דמי לאפייה ובישול שרק תחילת המלאכה היא על ידי האדם אבל הגמר נעשה ממילא על ידי האש

(באר היטב את צדדי הספק!)

ולכאורה נראה כאופן השני לשון הפסוק לא "תבערו" דהיינו ביעור כמו 'כאשר יבער הגלל עד תומו' - שהוא לשון כילוי, ונראה נ"י להביא קצת ראיה לזה מהא דאמרו בגמ' (ביצה כב.) בנר חייב משום מבהיר והמסתפק ממנו חייב משום מכבה, וכתב שם הרא"ש (סימן י"ז) וז"ל: "והיינו טעמא... עכ"ל (-לעיל הובאו דברי הרא"ש), ולכאורה משמע קצת מזה, דקפידא דאיסור הבערה לא הוי רק על מעשה ההדלקה, דהלא הכא כבר איכא אש מעיקרא אלא שהוא מאריך זמן ההבערה ואין כאן הדלקה ואמאי חייב? (תוספת אורה: כמו בחנוכה דאם בשעה שהדליק לא היה כשיעור והוסיף אח"כ עד שדולק על הלילה לא יצא...) ולכן מסתבר יותר דעיקר איור הבערה הוא על ביעור הזמן על ידי אש ולכן שפיר חייב...

ולפי זה נראה דאין שום איסור דאורייתא בהדלקת האלקטריא בשבת אף אי עביד לה בידים ולא ע"י גרמא, מפני שאין כאן דבר הדולק שהוא מתבער מפני האור, ואף אם האלקטרונים עצמם נהפכים לגוף לוחט ומאיר, כיון שאינם נראים לעיניים, מסתבר שלא חשיב ביעור...

אך נראה לי דהנחה זו מוטעית היא דלענ"ד נראה דיש להוכיח ודאי דקפידא דאיסור הבערה הוא על ההדלקה עצמה ואל על ביעור דבר הדולק שנתהוה אח"כ על ידי האש. וזה לשון הרב בשו"ע שלו (קו"ט סימן תצ"ה אות ב'):

שולחן ערוך הרב אורח חיים קונטרס אחרון סימן תצה הערה ב: אף על פי שהמבעיר אינו חייב אלא אם כן צריך לאפר, אף על פי כן עיקר החיוב אינו משום שריפת וכליון העצים אלא משום ריבוי האש, כדמשמע בהדיא ברמב"ם פרק י"ב מהלכות שבת גבי חימום ברזל באור, עיין שם במגיד משנה שכל דבר שהוא עצמו נעשה אור כו'.

וזה לשון הרמב"ם:

רמב"ם הלכות שבת פרק יב הלכה א: המחמם את הברזל כדי לצרפו במים הרי זה תולדת מבעיר וחייב

... יש ללמוד מכך ודאי לדעת הרמב"ם לא קפדינן כלל על הביעור דהא חימום ברזל כדי לצרפו אין בו חסרון הניכר בגוף הברזל ואפילו הכי חייב, וא"כ ה"נ באלקטריא אף דאין החוט המאיר כלה מחמת החום מפני שהיסוד החמוצי נטול משם, מ"מ הדלקה מיהו הוי וחייב...

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן יב

...והתינוח אם נאמר כהסוברים דלשון לא תבערו היינו דוקא כליון, יכולים שפיר לומר דהדלקת חוט חשמל לאו מלאכה היא כלל הואיל ואין החוט כלה ונשרף, אבל כיון שאמרו בגמ' דקרא דלא תבערו יצא רק ללאו או לחלק ולא כדי לאשמעינן שצריכים דוקא כילוי והפסד, וכידוע שבשו"ע הרב ז"ל כתב להדיא דהאיסור של לא תבערו איננו מפני שריפת העצים וכליון אלא כל ריבוי אש היינו מבעיר, וכיון שגם הצורך שהי' במשכן היה רק חום ולא כילוי הגחלים, לכן יכולים לומר דבהדלקת חשמל מודה גם הראב"ד דחייב משום מבעיר כיון שהמציא וריבה אש שלא הי' כלל קודם. (כל זה דוקא לדברינו שגם חוט חשמלי בוער נקרא אש, דאז שפיר אמרינן דכמו שאין חילוק בין מבשל באש הבא מן העצים שהי' במשכן לאש של ספירט ונפט שלא הי' במשכן ה"נ גם כאן, אך אם נאמר דחוט לוחט של חשמל אינו קרוי אש מסתבר דאין זה שייך כלל לא למלאכת מבעיר ולא למלאכת מבשל).

...וגם נראה דכמו שמברכין בורא מאורי האש על אור היוצא מן האבנים וגם נקרא בשם מבעיר, הי"נ בהדלקת חשמל הרי הזרם מוסיף כל הזמן חום לחוט, והוא ממשיך משום כך ללהוט ונשתנה מראיתו ולכן מסתבר דחשיב כאילו ניצוצות של אש מתחדשים כל הזמן בתוך החוט מהזרם החשמלי וגם מאיר יותר מניצוץ הנוצר מחיכוך של ב' אבנים, ואדרבה הכא עדיף טפי כי הניצוצות נאחזין ודבוקין בגוף החוט ומתקיימים בו כל זמן שיש זרם חשמלי, וגם החוט שיוקד ולוהט נראה לעינים כעין פתילה ששואבת שמן ובושרת שהרי גם הוא כאילו שואב כל הזמן זרם ודולק ומאיר,

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן יא

והואיל שזה היה תמוה בעיני פניתי אליו במכתב אשר בו העירותי בקצרה שלעני"ד אין בהפעלת זרם משום בונה, והוא קרוב יותר לחיבור פתילה עם שמן שבנר כדי להאיר, או כמשתמש בזרם של מים ורוח כדי לסובב ולגרום תנועה, מבלי שתיעשה שום מלאכה,

(ולעיל שיטת האבני נזר שדן על כליון ועליו בהערו במאורי אש השלם עמ' ר).

מאורי אש עמ' צ

וא"כ הי"ל דלפי מה שצא לנו לעיל בפרק ג' דלקך חשיב מצטיר גמור במדליק את האלקטריא משום דכל החוט מהמפתח עד הזכוכית חשיב כמו פתילה ולכן ע"י החצר הוא חשיב כמקריב את הפתילה להשמן יא"כ יט

מאורי אש / אורבאך, שלמה זלמן בן חיים יהודה ליב / עמוד 198
הודפס מאוצר החכמה

שו"ת באר משה (שטרן) חלק ו קונטרס עלעקטריק א סימן נח

ד) אבל נראה לי שכמעט אסור לברך על נר עלעקטרי לצורך נר שבת, דהלא זרם עלעקטרי אין בו ממש ואין לפנינו שום דבר על מה יחול הברכה... ומעולם לא תיקנו חז"ל ברכת להדליק נר שבת על דבר שאין בו ממש, (ועיין לקמן אות ח'). אבל לאסור בהחלט אינני בידי כי אין לי ראיה ברורה ע"ז, אבל קרוב לאסור עפ"י אלו דברים האחרונים (ועיין באות הסמוך).
ה) ומהאי טעמא נראה לי שאין להתיר בשום אופן להדליק נר חנוכה בנרות עלעקטרי אפילו אם מיוחדים וניכרים שמדליקו לצורך חנוכה ומדליקין במקום מיוחד... ובנר עלעקטרי אין שום דבר ממש לפניו ועל מה מברך, ולא עוד אלא גם מה שנמשך וזב זרם עלעקטרי אח"כ ע"י החוטין בתוך המנורה עלעקטרי הוא דבר רוחני אין בו ממש מנפלאות פלאי הבורא יתב"ש ששם כח בטבע שא"א להבין, הגם שהוא לפנינו אחר הדלקה בפועל אבל רק בחלום בלא פשר, וטעות לדמותו למעיין שמברך על המים שלפנינו ואיננו שותהו אלא שותה מים שלא היו לפנינו וזב לפנינו אח"כ כמובן. ולפי"ז בנר שבת ג"כ דע"כ צריך שידליק נר שעה או שמן הדולק אחר זמן הסעודה (עיין סי' רס"ג ס"ט ובמ"ב סק"מ ומ"א) כדי שיהנה מהאור ולא יהי ברכתו לבטלה, ... צריך שידלוק בשעת ההדלקה שמן או נר שעה שיהי ברור לו שיהנה ממנו אח"ז, ובעלעקטרי זה איננו, כי אין לפנינו מאומה והבן היטב ע"כ נראה שעפ"י ראיה זו יש מקום לאסור להדליק נר עלעקטרי לצורך שבת בברכה, בודאי בלא ברכה אין לך עונג וכבוד שבת יותר מאור עלעקטרי, אבל לברך ברכה צע"ג, ונראה בעיני שכמעט אסור לברך, וברכתו ברכה לבטלה, והגם בשבת א"א להחליט כן בהחלט גמור דהלא עונג וכבוד שבת מקיים ע"י נר עלעקטרי, וגם אינו מפורש בש"ס ופוסקים שצריך שיהי דבר מה לפניו בשעה שדולק, אבל בחנוכה אסור איסור גמור, דצריך שיהי דבר מה לפניו כשמדליק, ויש לחוש שברכתו ברכה לבטלה. ונוסף על זה דהלא חוטי עלעקטרי שבמנורת עלעקטרי (עלעקטרישע באלב) מתכת מלובן הם, והגם שאש לוהט בו אבל איך יברך עליו מאחר שחז"ל תיקנו פתילות ושמינים, וכן הוא הדין בנר שעה שהשעה הוא תחת שמן, אבל מתכת מלובן לא מצינו, וכי נימא שאם יניח ב' מרגליות אבנים טובות המאירות תחת שמן ופתילה יברכו עליו, וכבר הקשה הרי משלם לר"ת כן דאם יש לו לאדם מרגליות המאיר כל הבית וא"צ להדליק למה יברך על הדלקת נר שבת, ור"ת השיב לו דעכ"ז צריך שידליק, הרי דעל מרגליות המאיר אינו מברך. [ואחר חיפוש בספרים מצאתי שזכיתי למהלך זה לדעת בעל תש"ו מהרש"ג ח"ב סי' ק"ז ושמחתי מאד]. וע"כ דרכי לפסוק ולהשיב לשואלי דבר ה' זו הלכה, לענין יולדת השוכבת בבית החולים וכיוצ"ב כגון הנוסע באוירון בחנוכה, ואין נותנין להם רשות להדליק נר לשבח או לחנוכה אך ורק נר עלעקטרי, והשאלה כדת מה תעשה, ותמיד אני משיב להדליק נר עלעקטרי הניכרין שהן לצורך נר שבת או לנר חנוכה בלא ברכה, [וכן מצאתי בתש"ו מהרש"ג ח"ב סי' ק"ז שתדליק בלא ברכה].

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן יב / האם אין כאן סתירה ?

..במנורה של חשמל שדולקת ע"י זה שמקבלת זרם ממצבר, דאם יש חשש שתכבה לאחר זמן, ולכן חיבר את הסוללה שתקבל הספקה מהזרם של תחנת הכוח, דאפשר דאף שתיקן את הסוללה בזה שהכניס בה אנרגיה לזמן ארוך, מ"מ אפשר דמבעיר מיהו לא הוה וכדאמרן, שבפעולתו לא עשה שום שינוי רק מונע את החוט הדולק שלא יתקרה, וצ"ע.
לדבריו לעיל מדוע לא חושש שתוספת הזרם הינה כמו תוספת שמן (והעיר על כך בנחל פז חלק א' עמ' רי).

שו"ת משנה הלכות חלק ח סימן לה / ועי"ש לענין שעון שבת

אבל לפענ"ד הזרם וחוטי הברזל הם כאן במקום השמן והפתילה ואם הי' אוהז וחותר החוטים או הפסיק הזרם הו"ל בגוף הדליקה